

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT-KÖZLÖNYE.

Egész ére 10 — kr.
Felvetve 5 " — "
Nyelvére 2 " 50 "
Egy óra 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRÍZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

hasonló példát sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű (többzet) hirdetések alk. szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj, minden külön bejegyzésért 30 kr.

Az iskolai év küszöbén.

Debreczen, szept. 3.

Nem új dolgokkal állok elő. Azok, kik e sorokból felfedezéseket, új eszmék megpendítését remélnék olvasni, csalódnának, éppen ezért már e sorok elején kijelentem, hogy nem új dolgok ezek. Régiek; azoknak rövid kivonata, melyeknek összesége egy nagy folt az emberiség életében, mely folt nem éppen veleszületik a gyermekkel, hanem azután a családban keletkezik, s tündöklök később az iskolai és társadalmi életben. Oly folt ez, melynek elmosódásához nem évtizedek, de századok kellenek.

Mint a tanügy egyik munkása a szülőkhez kívánok főként szólani ez iskolai év elején s egy-két helytelen nevelési eljárás felemlítésével felhívni, kérni őket saját s gyermekeik érdekében szülei kötelességeik teljesítésére.

Megnyitnak a tudomány csarnokának ajtai s a gyermekek eljutnak ama mennyei forráshoz, a tudomány forrásához, hol mindazon alapismeretek birtokába jutnak, melyeken építve lesznek képesek idővel betölteni emberi rendeltetésüket egy a családban, mint a nagy társadalomban. Ezen ismereteken alapszik az egyes nemzetek boldog vagy boldogtalansága.

És sajnos! itt jutnak az alapismeretek birtokába azok is, kik később —

emberi gyarlóságukból kifolyólag — a közönyösség posványában heverésznek; kik készek volnának rombadüteni a tudomány csarnokát s annak munkásait még rosszabb viszonyok közé szorítani. Olyanok ezek s oly vétkeket követnek el, mint a gyermek, ki édes atyját, ki őt felnevelte, bottal támadja meg s bántani merésze.

Amazok közül kerülnek ki azok, kik az előrehaladás, a fejlődés, mivelődés szekerét folytonosan előbbre viszik, emezek pedig képezik azon rögöket, melyek az egyenletes, biztos haladást akadályozzák.

T. szülék! Ti s az iskolák vezetői mintegy kezét fogva álltok az iskolai év küszöbén. Bizalommal fordultok egymáshoz. Fölvizitek gyermekeiteket az iskolába s nyugodt lélekkel rábizzátok annak vezetőjére, ki azokat gondolja, tanítja; sőt ígértek, hogy a fáradságos nagy munkában segédkezni fogtok; ügyelni fogtok arra, hogy gyermekeitek odahaza eleget tegyenek gyermeki kötelességeiknek s jó példával fogtok mindenben előljárni. Igen, mert ez szükséges ahhoz, hogy gyermekeitekben örömtől teljék, hogy így az együttes munkálkodás annál gyümölcsözőbb legyen. Mily szép összhangja ez az emberi szívnek; mily fel-emelő szavak ezek, melyek lelkiismeretes munkásságra buzdítanak. Mily gyors előhaladást tenne nevelésügyünk rövid

idő alatt, ha ama szép szavak, ígéretek cselekedetben is érvényesülnének minden szüle részéről, mert hiszen régi bebizonyított tény, hogy «Minden Demosthénésnél szebben beszél a tett.»

A tapasztalat azonban mit bizonyít? Azt, hogy legtöbb esetben a szülék megfedekeznek ígértekről; kötelességeikről s azt is, a mi gyermekükkel szemben az ő kötelességük volna: átruházzák mintegy az iskolára s attól várnak mindent s ha csalódnak — mi természetes — okolják az iskolát, annak vezetőjét.

Óh hát azon szüléknek jut-e eszébe valakit okolni, ki azon gondolkodik, hogy szoktassa gyermekét az iskolába. A gyermek, ha az iskolát említi előtte, a világból kiszaladna s fájdalmas érzéseinek sirásban ad kifejezést. Megjelenik a mama, kezén viczkánczó gyermekével, az iskolában; a gyermek sir-ri, a mama ruhájába csimpajkózik s kéri a mamát: vigye haza, most ő nem marad az iskolában.

Az ily s ehhez hasonló események nem fényesen igazolják-e, hogy az ily szülék távol állanak az igazi szülei kötelesség teljesítésétől. Még odahazza felkeltették gyermekeikben az ellen-szenvet az iskola s annak vezetője ellen. Ha a gyermek csintalankodik: hivatkozik a mama az iskolába való feladásra, annak vezetőjére, ki majd megtéríti s meg

boldogságért csak boldogságot kíván és kínál cserébe.

Felejthetetlen időt juttat eszembe ez a kép. Hangu afa, a mint néha elálldogalok előtte úgy száll be a lelkembe, mint a hogy az őszi köd átszűrődik erőszak nélkül, lassu, egyenletes hullamzással az erdő sűrűjén, a házak gerinczén és a betett ablaktáblákon át, be az erdőbe, a szobába a szívbe!

Jóformán észre se vesszük csak mikor már milliónyi pára-csöppje rászáll a ruhánkra a mellünkre és a torkunkra.

S egyszerre csak köhögni kezdünk. Egyszerre csak könnyezni kezdünk, mintha füst lenne ez a közös hangulat, mely marja csipi a szemünket.

Igy kerítettengem is hatalmába az a kép. S mióta ennyire a hatalmában tart, azóta erem igazában, hogy milyen hiába való dolog az irodalmi és művészeti alkotások abszolút becséről beszélni!

Hiszen hány-szor belemarkol, szinte öntudatlanul az ember lelkébe egy egy fakó, kis íróska, festőcske is, holott a nagyok alkotásai néha teljesen hidegen hagyják. A ki véletlenül eltalálja a szívünk hangját, az hat ránk, annak a munkája tetszik nekünk — tetszik mert megfelel az akkori egyéniségünknek; tetszik, mert viszhangja a lelkünk élő beszédének; tetszik, mert vagy az előtünk lebegő jövő édes reményeibe ringat, vagy mert a mult egy visszazsongó emlékét ébreszti életre.

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Az első virág *)

Nem hiába hull a könyecsepp,
Verejték se hull potyára:
Föld, amelyet öntözének,
Megtízelt, habár sokára.

Volt-e ilyen gondos kertész,
Aminő csekély személyem?
Akkor is csak szorgoskodtam,
Amikor más aludt mélyen.

Luna aggszűz a magasból
Kacsintatott ravaszul rám
És alattam e bitang föld
Ringatózott, mint a hullam.

S bármi történet is fölöttem,
Bármi történet is alattam:
En az asszu talajt egyre
Csüggedetlen locsolgattam.

Nem hiába hull a könyecsepp,
Verejték se hull potyára:
Föld, amelyet öntözének,
Megtízelt, habár sokára.

S én vagyok ma, én vagyok ma
A legbúszebb a világon!

* Mutató szerzőnek kiadandó kötetéből.

Valahára, nagysokára
Kinyitott első kis virágom.

Szép pirosló, szirma foszló.
Ah mily kedves, ah mily drága!
Ragyog csillog, mint a csillag,
Becses orrom borvirága.

Sebestyén diák.

Osz az erdőben.

— A «Debreczen» tárczaja —

Irtá: **Vértessy Gyula.**

«Osz az erdőben!» Ez a czime annak a képnek, a melyről írni akarok magának asszonyom!

És meg akarom kérni, hogy nézze is meg ezt a képet. Ott van az Andrássy-uton egyik keparus ideiglenes kiállítási termében.

Kíváncsi vagyok rá, hogy látására érez-e ön is olyasfélét, mint én érzek, mikor látom. Valami bantó, fájó és mégis kedves hangulatot, olyat, aminő elfogja az embert, mikor valami rég elmúlt, kedves dologra gondol, olyanra, a melyről tudja hogy ép úgy elmúlt egyszer s mindenkorra, mint az ifjuság.

Mint az ifjuság s a bohó szerelem ideje! Azé a szerelemé, mely csak szeret, de még nem számít s a csókért csak csókot, a

fogja akadályozni abban, hogy mindent a maga tetszése szerint cselekedjék. Oh mama, ha meggondolnád, mit cselekszel ilyenkor!

Vannak szülők, kiknek szavában azon apró csintalanságok, melyeket gyermekeik elkövetnek, csak növelik a gyermek kellemét, szeretetreméltóságát. Ha a gyermek bátor, az apával mamával szembe áll: katonának szánják, hisz a katonai pálya nem utolsó, ha tudáskodik, parancsolgat, a legjobb tulajdonságok közé sorozzák, hisz kész urnak született. Sok szüle azt hiszi, hogy a gyermek sokkal ártatlanabb mint sem a felnőttek társaságában azok emberszólásait, számtalan alakban nyilvánuló kedvességeit megértené; egyesek úgy gondolkodnak, hogy előbb-utóbb úgy is meg ismerik azokat.

Az ily szülők, talán származásuknál, hivataluknál, vagy vagyonuknál fogva mintegy kiváltságot igényelnek gyermekeik részére az iskolában is.

Igy rontják el a szülők gyermekeikben azt, a mit Isten jónak teremtett, így rontják el a fát, mely keserű gyümölcsöt fog teremni számukra mivel megmérgezték a talajt. A gyermek marad mindig gyermek, felnőtt! Az a kedves csintalanság, elmésség szilajsága és gonoszsgá fajul.

Az anya remeg gyermeke előtt, kinek életet adott s az apa átkozza azt, kit egykor térdén hintázott. Szeretné kitépni a fát, de már nem lehet. Az ily szülőre ráillenek Madáchnak ama szavai: »Ha vétkezel, fiadban bűnhődöl.«

Régi eszme — írja Jókai, — hogy az emberi szívben a jó és rossz indulat egy bölcsőben alszik. A melyiket ápolják, az nő meg és elhagyja testvérét. Következetes feltennünk, hogy a gyermek engedelmesnek születik, a kis gyer-

mek mi lehetne más, mint minden erősebb lény iránt engedelmes. Az ember élet kezdetben úgy szellemi, mint anyagi tekintetben teljesen magára van hagyatva.

A méh, hangya létfenntartó tudományával egyszerre születik, de az emberiség minden munkára nevelés által lesz arra a mi, hogy Isteni művé váljék, mesteri kézre van szüksége. A jó mag tehát lelkében van a gyermeknek s hogy az gyümölcsözzék: fejlődnie, növekednie kell a felnőttek befolyása alatt. Az első benyomás: a környezet, k családi gondozás, ápolás adja meg az irányt, az alapot s nem építenek tovább az iskolák vezetői, tanítói. Ha az alap gyenge, az lesz maga az egész alkotmány is. A családban gyökeredzik meg minden s hol a gyökér nem jó, törzs, a gyümölcs sem lehet az.

Mi tünik hát ezekből ki? Nem más, mint az, hogy a szülők nagy felelősséggel tartoznak gyermekeikért Istennek. A ki a felelőséget el nem ismeri, ennek terheit nem örömet viseli: az aligha érdemes a szülei névre. Oh bizony szüleinek lenni nagy és szép hivatás, okos szüleinek lenni még sokkal nagyobb s magasztosabb.

Ha a szülei okosság a határtalan szeretetben az ebből eredő tulságos engedékenységekben állana: úgy a legfőbb szüle jogosan versenyezhetne az okos szülei névre.

De nem abban nyilvánul, hanem a következőkben:

Szoktassák a szülők gyermekeiket lapintatos bánásmóddal, fegyelmezőssel *engedelmességre, rendszeretere, tisztaságra, munkásságra, takarékoságra* s akkor felalják gyermekeikben ama nagy örömet, mit Isten a gyermekekben a szülőknek nyújt.

Ne nézzék mosolyogva az iskola nevelői munkásságát, sőt annak vezetőinél karöltve munkálkodjanak, munkatársi összeköttetésüket soha meg ne szakítsák!

Ha az együttes munkálkodásban akadályok merülnének fel: okos tapasztaltos eljárással az egyenes utat választás az akadály okának kipuhatolására s azt együttes erővel hársítsák el, mit a közös érdek követel.

Ha a szüle az iskolai munkásságról, itéletet alkot: ne feledje eme sokat magában foglaló közmondást: »Ne itélj, míg meg nem győződöttél!«

Ismerjék el, hogy a tanügy munkásai nemzetalkotó munkát teljesítenek s most minden munkás méltó a maga bérére; részesítsék őket megfelelő anyagi jutalmazásban s megérdemelt ember-társi tiszteletben, szeretetben.

Ime ezek azok, miket a szülőknek saját s gyermekeik érdekében folytonosan szem előtt kell tartani, ezeknek teljesítésén a legjobb akarat mellett igyekezni. Midőn általában a szülők mindezeket igazán szívőkön fogják viselni s átérzik szükséges voltát: ama nagy felt az emberiség életében, mely nem anyajegy, hanem a helytelen nevelés következménye, oszladozni fog s felderülend a nevelésügy szebb hajnala s virulni fog a haza!

Oh szülők nehezek a ti kötelességeitek, de annál szebbek és magasztosabbak. Teljesíthetitek azokat, azok akarjátok!

Vigyétek gyermekeiteket az iskolába, az ő templomukba; a tudomány forrásából hadd táplálkozzanak ők is, mint ti egykor; hadd ismerkedjenek meg ők is azzal, a mi szép, jó, hasznos és nemes; hadd szívják magukba amaz igéket, melyeket a tudomány tanít, melyek-

Igénytelen, kis öszi tájkép ez az én kedves képem. Nem is kép, csak vázlat; afféle elnagyolt alkotás, aminőt a piktorok szorultságból szoktak készíteni egy két nap alatt mikor végrehajtani akarják őket vagy mikor a házba kell nekik a pénz.

Vázlatszerű az egész, de tele meleg színekkel, tele hangulattal!

Fiatal kezdő legény lehet, a ki festette, mert még a nevét se hallottam soha. De azt hiszem, hogy hallani fogom még. Van ebben a legényben valami! Vagy talán csak bennem van! Csak én látok benne olyat is, a mi nincs benne? Csak én látom azt, hogy ez a kép tele van igaz levegővel, igaz éjjel, süppedékes, erdei avarral a melynek szinte érzem is a föld illatával összegyűlő intenzív dohos szagát?

Lehet, s annál inkább kezdem hinni, hogy csak én vagyok elragadtatva a kép által, mennél inkább látom, hogy a boltban járókelük alig vetnek ügyet rá.

S a ki vet is, jobb lenne, ha nem vetne! Kiesnylő, gunyos megjegyzések szállnak az én szegény képem felé, s mintha csak én festettem volna, úgy fájnak nekem ezek a megjegyzések:

— Micsoda fak! Mintha csak nyírfasapronyeleket sorakoztattak volna egymás mellé! Bozontos fakatonak! S a föld? Mintha piszkos papiros lenne. A levegő meg csak bepíszkolt vászon!

— Nem igaz! Hazudnak! — Ezt szeretném a fülökbe kiáltani. Hogyne lenne itt föld meg levegő? Hiszen szinte felém csap a képből az erős mátrai levegő, akárcsak, ha

ott állanék az Auasvár oldalában. Ott a kis erdei tisztás szélén a rekettyebokrok, mintha szakasztott az én kedves bokraim lennének, a melyek alatt annyiszor dőltem delutáni pihenőre, kifáradva a pirkadó reggel óta tartó cserkézésben; s az a szeles koronájú tölgyfa, előlő két fekete karjával; villámól ert s megperzselt ágával, mintha csak az én régi jó ismerősöm lenne, a határfa, a téri meg a hasznosi erdők összetalalkozó lineáján!

S a gomolygó, szürke felhők; a régi avar a reahullott újabb sárga levélszemfedővel és az erdő párák lelegzete, amint atfogja szeliden a fak száraz galyait s a rajtuk lebegő, fáradt, sárga pillekhez hasonló leveleket mind, mind olyan mint nálunk, odahaza.

Az én otthonomból való ez a kép; a mi otthonunkból szép asszonyom.

Azért szeretném, ha maga is megnézné ezt a képet: vajjon érezné-e előtte valamit; vajjon érezné-e azt, amit én?

S juttatna-e valakit az eszébe, az a fához támaszkodó legényaki fegyverét leeresztve maga elé, néz-néz valaki után, a kinek csak a sötét árnya tünik elő az erdőbe vezető ut kanyarodójánál.

Juttatna-e magának is valakit az eszébe ez a fiu, a minthogy nekem magát juttatja az eszembe, az a szinte elmoslyodó árnyalak. Nézem nézem, azt a szomorú fiatal legényt és mintha annak az arczáról is olvasnám le, a mit valaha az éa arczomról le lehetett olvasni.

Hogy úgy szeretne utána menni annak az eltűnő alaknak, utána menni, megfogni a ruhája csöcskét és láaaizhoz boruiva,

kérni, hogy ne haragudjak, ne hagyja őt magára.

Ugy szeretne, csak a büszkesége ne tartaná vissza! Ugy szeretett volna, csak ne lett volna olyan ostobául büszke.

De sok minden másképpen történhetett volna!

Vagy ki tudja? Hátta jobb ez így. Hátta jobb ez így, hogy évek múlva is az emlékezés tiszta, fájdalmas fatyolán át nézzük ezt a jefenetet.

Vagy ön nem nézi? Jöjjön el ehhez a képhez. Nézzük meg együtt, hogy lássam elég erős-e a szíve? Vagy elég gyöngye volt-e akkor? Elég gyöngye lesz-e most, őszintőnek lenni?

Vagy erős lesz és elmenve a kép előtt, azzal az ön büszke, megvető mosolyával nézi végig és így szól:

— Gyöngye kis képecske!

Ha így fog szólni, ebből meg fogok érteni mindent. Azt is, hogy akkor nekem igazam volt, mikor nem mentem ön után és azt is, hogy önnek nem fáj a mult és hogy a mult nem képez önre nézve semmit sem.

Se emléket, se csalódást! És ez jobb is lesz így! Mert lássa, nekem még most is az fáj a legjobban ha az eszembe jut, hogy önnek fáj ez a mult.

De legyünk őszinték! Habár kissé elkésve is. Mégis jól fog esni nekem, ha ön is meghatottan fog állani ez előtt a kép előtt és mig nézi a lombjukat vesztett fákra ráboruló ködöt, az alatt pilláira is ráborul egy áruló könnycsepp.

től jövő életük boldog, a vagy boldogtalansága függ.

Az iskolák vezetői pedig övezzék körül tanítványaikat a szeretet melegével; vezéreljék őket a helyes ösvényen, s ha meg vannak arról győződve, hogy a helyes ösvényen járnak: az emberi higélés, avagy a rossz akarat által ne engedjék magukat arról letéríteni. Híntsek el tanítványaikba a vallásosság s erkölcsiség magvait s ha a talaj a szülők által jól elkészített: a magvak jó talajba jutván, kikelnek s kellő gondozás mellett fejlődnek, duan virágnak s izletes gyümölcsöt teremnek.

Tartsák szemek előtt folytonosan a gyermek-költőnek ezen — igazán megiszivlelésre méltó — sorait:

Szeresd a gyermeket! A gyermek gyenge tő!
Fris fakadó rügyet szeliden rengető.
Ha apóljá nincs: elesenevész, lehull,
Nyujt védő kart felé, állj mellé támaszul!

Varró Ferencz.

BELFÖLD.

A szerb kongresszus epilógusa. Ujvidék 1. vett értesülés szerint Bánffy báró miniszterelnök a szerb autonómiai kongresszus huszonhét tagját szeptember 5-ikére Budapestre hívta, hogy bizalmasan megvitassa velük annak lehetőségét, — hogy az elnapolt kongresszus újra megnyitható legyen s működése ne maradjon meddő. Az újvidéki szerbek sokat várnak e bizalmas tanácskozástól, sőt reménykednek, hogy kölcsönös jó akarattal a megoldás módját megtalálják.

* **Elnémított oroszlan.** Bánffy szerette a magyar ifjúságot. De csak feltételesen. Szerette, ha az ifjúság a népszűrését vetette a lathá a kormány mellett és ha kocsit húzott. Tudniillik olyan kocsit, amelyben valamelyik potrohos miniszter telepedett meg előzőleg. De viszont nem szereti, ha tiltakozni mer a kvóta ellen. Mert ha az ifjúság óvácziózik a kormány mellett, ez nem politika, csak ifju lelkesedés, ellenben ha szabad akaratát meri

Mert akkor meg fogom tudni, hogy életünknek abban a pillanatában, melyet ez a piktor: ég tudja honnan szedett multbalátással — így élénk varázsolta újra, hogy abban a pillanatban két, lemondással teli élet szomorúsága kezdődött meg, daczból és büszkeségből.

Nézzük meg együtt ezt a képet s azután menjünk tovább azon az uton, a melyen eddig jartunk.

A becsületes emberek szomorú utján, a kik eltűnt boldogságuk fátalába burkolózva, szomoruan, lehajtott fővel járnak sz élet-uton, nem csálva meg senkit, csak magukat.

Nézzük meg együtt ezt a képet, hogy lássuk meg egyszer ott magunk előtt azt a jelenetet, melyet annyiszor látunk lelki szemünkkel.

S aztán én ott maradok a kép előtt, ön pedig megy vissza, ahova hitvesi kötelessége hívja. Most sem fogom tartóztatni, mint akkor nem tartóztatam, csak nézni fogok ön után busan és szomoruan, mint akkor és újból fogom érezni azokat a szívtépő fájdalmakat, melyeket akkor éreztem.

Vagy ne jöjjön el mégsem! Csak hogy nézzem én magam ezt a képet, mely emlékeztet két élet boldogtalanságának kezdetére.

Mert hátha most gyengébb lennék, mint akkor? Az élet azóta megtanított, hogy nem érdemes becsületesnek lenni. Ne, ne jöjjön el! Ne lássuk mi egymást többé. Csak hogy nézzek úgy maga után, mint valami örökre eltűnt reményesség után, úgy, ahogy azon a képen néz az a szomorú vadász . . .

nyilvánítani és felemeli szavát az ellen, amit fogcsikorgatva van joga emlegetnie akármelyik napszamosnak is: a kvóta ellen, akkor az már politikálás, amely szigorúan tilos az ifjúságnak. Ime, a legegyszerűbb elmelete a politikának. A kormány el akarta hallgattatni az ifjúságot és azt hitte, hogy ez igen egyszerű dolog. Csak fel kell oszlatni a diákszövetséget. Meg is tette. No ez elég egyszerű módszer volt. Tehát ezentul az ifjúság néma lesz, mint a hal. Ledőlhet a Sion hegye, de az ifjúság azért hallgatni fog. És pedig azért, mert nem gyülesezhetik. Hanem valami megkétszerezteszi a kormány okoskodását. Lám ezernyotcszáznegyvenolcz márczius tizenötödiken is tett valamit a magyar ifjúság. Olyas valamit, amitől még most is borsózik a bécsi armány háta. Pedig hát akkor sem verődött az ifjúság először valami belügyminiszteri jóváhagyással megalkotott szövetségbe. Nem jegyzőkönyvek és nem veszekedtek. Sehoh sem talájjuk nyomait, hogy Petőfi Talpra magyar-ja valami közgyűlési határozat eredménye lett volna. Hanem azért elég gyujtó vers volt és nem tévesztette el a hatást.

Es most, most talán szüksége van az ifjúságnak közgyűlési határozatra, ha szabad véleményét akarja nyilvánítani? Legyen nyugtalan a miniszterelnök ur, eddig sem a diákszövetség törte a borsót az orra alá, hanem a magyar ifjúság. És a diákszövetséget megsemmisítheti, de él az ifjúság! El és hatalmas, mint volt egykoron.

Ezeket akartuk még megjegyezni Wlassics felelosztató rendeletéhez.

Miniszteri bölcsesség.

Debreczen, szept. 3

Drágalatos atyai kormányunk s különösen Bonyhádi Prottman belügyminiszter ur ó kegyelmessége kicsiny fejecskejét sokszor megmostuk már — szappan nélkül.

Szokott öszinteségünkkel most is kijelentjük, hogy a kegyelmes ur nagyon megérdemelte egy lámpást. No, nem azt, a melynek emlegetését ő oly zokon veszi. Hanem olyan lámpást, amely megvilágítsa előtte az igazságnak, jognak, törvénynek és hazafiaságnak ösvényét, amiről az ó kegyelmes lábai bizony gyakorta letévednek.

Am, ha kíméletlen nyíltsággal megkritizáljuk a hibáit, gyarlóságait és vétkeit, viszont nem rejjük véka alá rengeteg bölcseséget sem, a melyvel megmenti a hazát. Imhol — nyelvek és fülek: csend figyelem — mily nagyot tett most a belügyminiszter ur!

Valamiképen eljutott hozzá a hire annak, hogy a magyar népet inség fenyegeti. Hogy sok helyen nem lesz kenyér a telen, sőt vetőmagban is nagy leszén a fogyatkozás. A pénz pedig régen kipusztult a ládafiából s az adót némelyek csak a párna árából tudják megfizetni.

Persze, önök közönséges, polgári észszel azt gondolják, hogy mikor egy miniszter ilyen szomorú híreket kap, akkor iparkodik lehetőleg elejét venni a fenyegető nyomornak. Jutányos inségkölesön, vetőmagkiosztás munkáról és keresetforrásról való gondoskodás s több efféle forog azoknak a halandóknak a fejében, a kiknek nem adták meg az istenek a módot és alkalmat, hogy egy szerencsétlen országot kormányozzanak.

De az igazi államférfiu a ki magasabb szempontból nézi és vizsgálja a világ folyását, az ilyen apróságokkal nem bibelődik. Inségkölesönt, vetőmagot nem ad senkinek, közmunkákról nem gondoskodik, hanem rendeleket intéz az alispánokhoz.

Igy tett a mi b lügyeinknek hűséges és okos pasztora, Bonyhádi Perczel Prottman ur is. Az ó latnok s zemei messzire betekintenek a jövődöbe s csodalatos taláékonyasága meg-ejtette, hogy az ügye'ogyott magyar, a kinek se kenyere, se vetőmagja, de annál több az adóssága és az adója, kölesön után fog szaladgálni, mihelyt koplal, mihelyt a hitelezői szoritják s mihelyt az adóvégrehajtók huzgálják a feje alól a párnát.

Gondoskodott tehát a jóságos miniszter ur arról, hogy a szorult ember könyelműségét ne kövessen el. Meghagyta ugyanis az alispánoknak, hogy nyitott szemmel örködjének és ha azt tapasztalják, hogy a pénzes emberek a törvényes kamatoál nagyobb kamatot szednek a szorultaktól, rögtön tegyenek jelentést, hogy megbüntethessék az uszorásokat.

Sokkal egyszerűbben utját állhatná ugyan az atyai kormány az uszoráskodásnak azzal, hogy maga adna vagy közvetitene olcsó kölcsönt; mert az uszorások százféle módját tudják ejteni annak, hogy kijátszák az ellenőrzést és kibujjanak a büntetés alól; vagy ha ezt nem tehetik, akkor egyszerűen megtagadják a kölcsönt s busás kamatok helyett majd az olcsó vételekre spekulálnak. Mert nemcsak párnát, ökröt, lovat, hanem földet is lehet potom áron venni, ha a szorult ember nem bír pénzhez jutni és kapuja előtt megszólal a dob.

Igy mi attól tartunk, hogy az orvosság rosszabb lesz a betegségnél. De hát, persze, mi nem vagyunk miniszterek; következőkép nem tudhatjuk, hogy mi jó a magy a r n a k.

Tehát nem is gáncoskodunk, hanem mély ámulattal állunk a miniszteri bölcsesség előtt és jámbor megadá'ssal várjuk annak az eldöntését, a miről a kegyelmes ur még nem méltóztatott elmélkedni, hogy t. i. ha se az állam nem ad kölcsönt, se a tőkepénzesek, akkor ugyan hol veszünk pénzt és miből élünk a jövő aratásig?

KÜLFÖLD.

Az osztrák zürzavar. Badeni most éppen azokkal baratkozik a legjobban, a kik valaha villamokat szórtak az ó kormánya felé. Szerdán értekezletre hívta a szláv pártok vezetőit hogy a helyzet tisztázása telől tanácskozzék velük. A konferencia elnöke Javorszky volt, akit Badeni annak kife'entésére hatalmazott fel, hogy a kormány ezentul az értekezletre hívott pártokra fog támaszkodni. A megjelenetek ezt örömmel vették tudomásul és hosszabb vita után a következő j a v a s l a t o t fogadták el:

A többség képviselői meglepéddel veszik tudomásul a kormány abbéli elhatározását, hogy támaszát a többség pártjaiban keresi, melyek hajlandók a további tárgyalások vitelére albizottságot választani, de kénytelenek ezuttal is hangsúlyozni, hogy a felirati javaslatban kifejezett alapelvekhez feltétlenül ragaszkodnak és a többség csoportjainak további szolidaris eljárását megkötve. A kormány ezen a tanácskozáson nem volt képviselve.

Az értekezlet tehát albizottságot küldött ki. Ennek feladata lesz megállapítani azokat a módozatokat, melyek az obstrukció elfojtására vannak hivatva. Az albizottság ülései több napig fognak tartani és határozatai a szept. 15-20-dika között megnyitandó Reichsrath elé kerülnek.

A délutáni értekezletről a Fremdenblatt a következő kommunikét közli: D. u. 3 órakor megjelent gr. Badeni miniszterelnöknél a jobbpárt fejből alakult bizottság tárgyalás végett, mely néhány órat vett igénybe. Arról értesülünk, hogy a tanácskozás mindkét részről kielégítő eredményre vezetett.

Szerbia csód alatt. A szerb kormánynak mostanában negyon kellemetlen a helyzete. A hitelezők megröhanák országukat és követelik a régi adósságok kiegyenlítését s csak azután hajlandók újból üzleti összeköttetésbe lépni a szerb állammal. A kormány a hadsereget sem fegyverekkel ellátni, sem élelmezni nem bírja. A német és francia fegyvergyárosok kijelentették Vuics penzügyminiszternek, hogy csak az esetben hajlandók Szerbiától megrendelést elfogadni, ha előbb kifizeti régi tartozásait. Ugyanígy eselekedtek az élelmezést szállítók is. A külföldi zabszállítók kijelentették, hogy csakis készpénz mellett hajlandók a szállításra vállalkozni. A kormány nagy zavarban van, mert külföldről mindössze tíz millió franknyi kölcsönt kapott a párisi Ottómanbanktól s ebből az összegből nagy nehezen

birják az államháztartás legégettebb szükségleteit fedezni. A dohány és sójüvedék le van kötve az Ottomán bank részére, ugyazintén a vasutak jövedelme is. A vámjüvedelmet az állam emésztli fel, miután az adók nehezen folynak be, sőt az idén az országot ért nagy elemi csapásokra való tekintettel, adóelengedéssel is kellett a kormánynak élni. Ezek a dolgok maris megérelték Vuics pénzügyminiszterben a gondolatot, hogy nemsokára kimondja Szerbia csődjét.

Az Aranyszarvnál minden csendes
A szultán megülte trónralépésének évfordulóját és ime csodák csodája, semmi vérengzés nem volt. Ambar igaz, hogy a mecsetig vivő utjat sűrűn ellátotta a katonák sorfala és hintójának belsejébe huzódva tette meg a szultán a rövidke utat. Aztán még az éjjeli hajóközlekedést is beszüntették, mert nem lehet tudni, hogy . . . Szóval az Aranyszarvnál minden csendes és a lapudósító különös szenzációképpen telegrafálhatja meg Európának, hogy vérengzés ime nem történt a mai napon.

De valamit nem tudhatott meg a lapudósító meg sem. Azt, hogy az évforduló napján mégis ferközött egy merénylő a szultán közelébe. Keresztül tört a szurony falon, keresztül a lezárt ajtókon és megállott Abdul Hamid előtt — egy árnykép, egy halovány árnykép. Aztán siri hangon szólott. — Hiába dugta be mind a két fület a hatalmas szultán, a szavak megcsendültek szívében aggasztó szorongással:

— Osmersz? Murat vagyok, kit letaszítottál véres erőszakkal a trónról, hogy magad léphess oda. Ezt a napot ünnepeled te hála-imakkal! Hat nem remegsz, hogy kitöröm börtönöm kőfalát és fölkelek ellened, vérbe borítva biborodat? És ha megöletsz engem, en-testveredet, azt hiszed, hogy menekültek tőlem? Fölkelek ellened a Bosporus mélyiséges mélyéből is és letiprlok, ledoblak bitorolt trónodról. Nem felsz?

A szultán elsápadt és — háremébe vonult vissza.

TARKA-ÉLET.

Mene, mene . . .

Ha én a titkos kéznek volnék,
Mely Balthazár király falán —

•Mené, mené, tekél ufarszin-
Ezt írta (vagy másat talán?) :

Ugy megjelenék esküvőkön,
Hol völégénysziv olvadoz

És ezt írám a falra ottan:

•Mene, Mene, Menelaosz!

Sebestyén diák.

Spitzesen.

Epour si mouve.

Ma megint szomoruan kezdődött a nap. Rossz hírt hozott a levél, csordultig az a nyomorult husdarab a mit szívnek csufol a sentimentalis világ. Parancsolni akartam ma neki, ő megtagadta az engedelmisséget s ezért mert mégis sajjott azért mert folyton csendet nyugalmat magányt keresett, azért is kávéházba mentem.

Kikerestem ösmerőseim közül a legvigabb kompaniát a mulatók leghíresebbjeit mert azért se akarok ma busolni.

A kompánia tagjai vidám hurrah kiáltással fogadták s a másik percében ott csegett a pohár a kezemben ott huzta a cigány hogy:

•Arva vagyok, de igazi árva.

és én rátámasztom fejemet a balkezemre szememből kicsordul a könny, hisz — árva vagyok . . .

Az előbb vidám társaság borongós kesergős lett s elfojtott sohajok halatszanak s huzza szívet rázón Magyar, hogy:

•Ki vagyok a babám szívéből zárva.

Csendes a társaság, mélabus, gondolkozik mindenki, érzi a szomorú dal viszhangját szívében. Ülök, előttem poharamban gyöngyözök az isteni asszu, belenézek az aranyszínű nedűbe s kérdőleg tekint reám belőle két szép szomorú fekete szem. Hat apus maga iszik?

De már vigan huzza a primás a merengők fülebe az agglegenyi princípiumot, hogy:

•Nem házasodom meg soha.

Megelőnkül a társaság, vidáman csengenek a poharak össze. Kurjongatás hallik, Laczi pajtás harsány hangon énekel a cigánynyal s a tüzes vidám daltól lelkesülve üritjük poharunkat az örökös agglegenységre. A derűltég és jókedv tetőfokát érte, üres palaczkok egész raja sorakozott már előttünk s mindenki vigan éneklia a zenével a szép melódiát, hogy:

•Érik a, érik a buzakalász.

Laczi összelelkezik Gezával és egymást csókolva mondják, éneklia borizú hangon s meglehetősen csukladozva, hogy:

•Nálamnál hübb szeretőt nem találsz.

s összecsókolóznak. A másik percbe elkezdli huzni kesergőn, szívet indítóan a rákövetkező dalt, hogy: •hej more more s kaczag vele az egész társaság. Én szomjat érzek s olyan forma kedvet, mint mikor siri szeretne az ember meg nevetni és egyszerre. A komoly pinczer arcz, miközben az előmlött italt feltörli az asztalról, olyan komikusan buta, nevetséges. A lámpák rózsaszínben látszanak égni s úgy inognak, talán bevannak esipve. S ott bent az a zsaruk az olyan kesereghetnek, ugy busul s szemeim előtt táncol a világ. Agyam rendesen működik, gondolkozom, hogy mitől van becsipve az egész ingó kavház és a személyzete. Az asztal végén Muki már teljesen készen van, félkarjával öleli a feldölt szeket s fekszik a földön, balkarja hosszan alá csüng és ő morfondérozik s mi a többiek nevetjük s vidáman keczintunk a cigánynyal Laczi pajtás felkel helyéről s iszonyuan megindulva igyekszik a levegőre, de megbotlik a biliárdba s reá dőve alszik horkol tovább ő is . . .

Hárman vagyunk még, iszunk derekasan s hozzá látunk a többiek helyett is. A cigány huzza a szebbnél szebb nótákat, hol busan, hol vigan s a szerint változik a hangulat is, hol derűre, hol borusra.

A szebbnél szebb dal az egész napi elfojtott keserűség erőt vesz rajtam s oda intem a primást, hogy én is huzsam a nótám s keseregjek . . .

A szívem körül ugy pezseg a vér, érzem mint száll feljebb—feljebb. Szemeim előtt tánczol minden s kitör ajkamon a régi nóta az ő dala s halkán játsza a cigány, hogy

Gyöngyviragos selyem kendőm esküvőre varattam.

Ugy sir, ugy zokog a hegedű s ott benyugy fáj ugy sajog valami . . . Ráborulok a primásra zokogok, sírok, kesereg . . . Felmerül könyvteli arcom előtt a futó ábrándképek sorozata egész feldult boldogságom s látom a robogó vonatot s rajta messze messze menni őt . . . A cigány rázendíti a vigasztalót.

Elhagyttál, megcsaltál, verjen meg az ég.

Es én megfogom a vonót ne átkozd még nótába se őt cigány, de ha már a lelkemből akarsz muzsikálni, huzad el hát a mi szívemből jó huzd el had sirjam utánad hogy:

•Ha majd egykor a bubánat elér téged,
Akkor tudd meg hogy mi voltam én tenéked.

Anti bácsi.

A nagytemplom előtt.

Nem lát óramutatót

Es bálmul egy buta tót,

Tátott szája mutat ó t.

Lába alatt buta tót,

Sejthetne egy kutat, ó t,

Szókó eret kutatót,

Város pénzt bujtatót.

Táviratok.

Bánffy megkerült.

Budapest szept. 3. (A Debr. ered. táv.)
Bánffy Dezső br. miniszterelnök Münchenből Bécsbe érkezett s holnap érkezik a fővárosba s tárczája vezetését átveszi.

A czár Lengyelországban.

Budapest, szept. 3. A Debr. ered. táv.)
Varsóból jelentik; Az orosz császári párt tegnap a pályaudvaron Varsó város küldöttsége fogadta, amely kenyeret és söt nyujtott át. — A városi főnök üdvözöl beszédere a császár örömeinek adott kifejezést afölött, hogy a császárnővel első alkalommal tölthet hosszabb időt Varsóban és azt mondta, hogy a város hódolatát különös meglelégedéssel fogadja. A császár meghagyta Imeretinszki főkörmányzójának, hogy adja tudára a lakosságnak különös meglelégedését varsói fogadtatása és a városban tapasztalt mintaszerű rend fölött.

Tegnap este a varsói egyetek szerenádót rendeztek a czári pár lakasaul szolgáló palota előtt elterülő Lazeusky tavon. A czári pár és a nagy herezegő megjelentek a palota teraszán és megköszönték az énekeseknek a hódolatát, A delelőt folyamán a czár és a czárnő meglátogatták az orthodox Szentháromság templomot, az épülőfélben levő orthodox Nevszki Sándor templomot és meg szemlélték a Makatov mezőn lefolyt disszemlést, a melyen három tartalékos gyalogdandár és egy lovas üteg velt részt. A disszemle után a Lazeuszki-palotában diszebed volt, amelyre hivatalosok voltak a csapatok parancsnokai. Ma délután a czári pár fogadta a papsgát, az udvari tiszteket, a külföldi konzulokat és annak a küböttsegek tagait, amely a czári pár látogatásának emlékre teendő jótékony alapványra egymillió rubelt gyűjtött. A czár megköszönte a megjelenteknek a számára rendezett fogadtatást. A czár később Varsó udvarkepes hölgyeit fogadta. Este Imeretinszki herceg főkörmányzónát estély volt.

Ujdonságok.

* **Rendkívüli tanácsülés.** Holnap d. e. 10 órakor rendkívüli tanácsülés lesz S i m o n f f y kir tan plogarmester előklete alatt a tanácsülés főtárgya: A vasuti munkás telep kérdése.

* **Nincs hely.** A miniszter rendeletéből a magyarországi középiskolákban szeptember harmadik napján vannak a beiratasok. Lázasan készülődtek erre a szülők s gyermekeik; ma már minden városban a tanulóifjuság egy része be van iratva a középiskolák valamelyik osztályába. Holnap folytatják mindenütt a beiratasokat: csupán a fővárosban és Debreczenben fejezték már be néhány rövidke óra alatt. Az iskolák folyosóin tolongott a sok szülő s a sok tanuló, de majd mindgyiket elutasították e két szóval;

— Nincs hely!

Ismételjük-e most, amit már számtalanszor elmondottunk a kormány hanyagságról, midőn közoktatásunkról ejtettünk szót? Mondjuk-e újra, hogy kvótát emelni, cukorpremiákat adni, jól fizetett magas állású tisztelőket agyonhonorálni, nyugdíjazni, új fegyvereket s ágyukat gyártani, az államnak mindig van pénze, csupán mikor közoktatásunk fejlesztéséről, az elemi és középiskolák szaporításáról van szó, akkor talál az ország süket fülekre. — Hogy az állampolgár gyermekét maga az állam akasztja meg pályáján, az mellékes. Nincs hely az iskolában, így hangzik a rövid válasz s ezzel rendben van minden. A fővárosban és Debreczenben ugyan is új szokás kapott lábra. Az év végén kell a tanulóifjuságot a következő tanévre előjegyezteni, különben fel nem veszik, mert: nincs hely! Hogy ez a szokás mennyire káros, külön fejtegetünk nem kell. Szegénytelen, képtelen állapot, hogy egy egy város ne tudja zepiskolai tanulóifjuságot tanintézetiben elhelyezni. A szülők vérrel pénzzel szolgálják

az államos, mely most avval fizet, hogy polgárainak gyermekeit kitagadjak az iskolából. Nem lehet-e felett könnyen napirendre térni s hisszük, hogy az összeülő országgyűlés módot fog találni arra, hogy a közoktatásügyi kormányt felelősségre vonja s kötelességeire szigoruan figyelmeztesse.

* **Presbiteri ülés.** Vasárnap f hó 5-én délelőtt 10 órakor presbiteri ülés lesz főtárgya a kantor választás.

* **Kántori próba éneklések** megbirálasára kiküldött bizottság tegnap délutáni ülésében összegezte tagjainak véleményét s az ezeket kimerítően tartalmazó jegyzőkönyvet a holnapután tartandó presbiteri ülés elé terjesztik.

* **A tolvajnok doyen-je** Öreg gyámoltalan, össze tüpörödött anyokát kísért egy rendőr tegnap délelőtt a vasuton Mária Nostrád l, hol most töltötte ki a 14k büntését, Debreczenben. 14 rendbeli lopásért volt már a F5 éves öreg anyó elzárva s hány büne olyan a melyet nem derítettek ki. Debreczenből illetőségi helyére fogják toloncolni a tolvajok doyenjét.

* **Pórol járt romlott tojás kereskedő** Egy vidéki kereskedő 6-7 ezernyi tojást szállított be a debreczeni piacra tegnap, hogy azon jó nyereséggel tudjon adni. A debreczeni tojás kofák össze is állottak, hogy egyesülten megvegyék a két nagy lada tojást s hosszas alkudozás után meg is kötötték a vásárt és a tojást 10 frt előleggel le is kötötték az atyafi jól tudja mit tartalmaznak a ládái, igyekedett a 10 frt előleggel mielőbb odébb állani, A szegény kofa asszonyok előre is örültek a jó vásárnak, siettek ki pakolni a tojást a ládókból de pár perc múlva rájöttek, hogy a láda tartalma csupa bűdös tojás és éktelen sivalkodás közt siettek a vauathoz hol sikerült az éppen vonatra szállt jámbor kereskedőt elcsipniök és őt az Isten minden szentjének áldásával traktálva rá birmi, hogy a 10 frt előleglet vissza adja: A kofa asszonyi nyelvektől és a zajtól megjelve örömmel adta vissza az előleglet s sietett tova utazni az induló vonaton meglehetősen csomó áldasoktól kísérvé.

Az asszonyok győzelmesen vonultak be a városba s jelentették a II. ker. kapitányságnál romlott tojásuk történetét. — A rendőrség rögtön intézkedett és elkoboztatta a rozsrut megsemmisítés végett. A rozszak közül sikerült annyi jót kiválogatni, hogy belőle az eltakarítással foglalkozó rabok jó rántottás vacsorát csaptak, áldva érte a II. ker. kapitányságot.

* **A berlini rablógylkospar arczképe.** Mai postával kapta meg a főkapitányság a berlini rablógylkos pár Gőnczy József és felesége igen jó kivitelű arczképét. Gőnczy a feleségével mint annak idején irtuk hajmeresztő kénytelenséggel és nagy rafinériával gyilkolta meg és rabolta ki az öreg özvegy Scholtz Emilnét s leányát, A világ minden részében keresik magyar eredetű rabló gyilkost s az elfogójának díjat is tűzték ki. A kapitányság az arczképet az összes legénységnek megmutattatja, hogy netalán esetben ráismerjenek az itt is lappangható gylkosparra.

* **Talált zsákok.** A Nagy Csapó utcán a Rosenthal vezetsholt mellett 4 drb. rizkásas zsákokat lelt a rendőr s bevitte azt a I. ker kapitánysághoz. Valószínű, hogy e négy zsák volt az, amelyikbe a rozst lopták ugyancsak ma éjszaka.

* **Csattanós Csicsogó.** A Csicsogó környéke újra hird ad magáról, mint az minden héten rendszeren divat. — A Berger kocsmaitalainak a szesztartalma úgy megtöltö az ott idogáló Nagy Gabor, Nagy Sándor és Szikszay Józsi fejét, hogy azok összekaptak és csattanó erveket vágta egymás fejéhez. — A sok argumentáció csattanós volta a Nagy Gabor fejének ártott meg legjobban, útvén rajta vagy 4 léket. A veréstől eszméletlenül összerogyott embernek dr. Balányi kötötte be a fejébe, a másik két rózsag atyafi a rendőrség hívésén várja méltó büntetését.

* **Betörés egy magtárba.** A nánási vasút mellett levő Jakobovits Aladár féle magtárnak az éjjel kiásták a küszöbét s a tolozarakat vissza tolvá behatoltak a magtárba. Az ismeretlen tettesek 4 zsák rozst

emeltek el. A tulajdonos gyanuja az ott dolgozó napszamosokra irányul. A rendőrség megindította a nyomozást.

* **Az ösmeretlen öngyilkos.** A tegnap hajnalban öngyilkossá lett fiatal ember kiléte nevét még most sem sikerült kipuhatolni. A III. kerületi kapitányság ma délelőtt sürgőnyt kapott egy budapesti cégétől melyben kérdik vajjon az öngyilkos nem Bukács Lajos-e. Ha a mai napon sem ösmerik fel, úgy le fogják fényképeztetni az ismeretlen öngyilkost.

* **Tolvaj cseléd.** Az enyém és tied közt már nem igen szeretnek különbséget tenni azon egyének, a kiknek becsületességére a legtöbb ember vagyona és élete van bízva. Értjük a cselédekét, kik a család körében lakva, hűtlenségük által a legtöbb kárt okozhatják. Alig van nap, melyen ne történnének kisebb nagyobb lopások részükről, mert lehetetlen előlük mindent zárva tartani, s mert, úgy látszik, a szocialdemokrata elveket akkép értelmezik, hogy a mi a gazdák, az az öveké is. E napokban történt egy helybeli polgári családnál, hogy a leánycseléd, midőn takarítás közben a penzesfiókot nyitva találta, jól bele markylt az ezüst és nikkell pénzbe s azt magához rejtette. A gazda azonban rögtön észrevette a hiányt s mivel a cseléden kívül más valaki nem volt a szobában, ezt vonta kérdőre. A leány persze tagadásra vette a dolgot, s midőn az asszony meg akarta motozni, gyorsan az arnyékszekrére futott. Midőn visszatért, már nem szegült ellene a megmotozottnak. Ez természetesen feltűnt és azon gyanut ébresztette mindenekben, hogy bizonyosan az arnyékszekrébe dobta a pénzt. Rögtön utána néztek s csakugyan úgy is volt. Egy másik eset, egy a közelben lakó földbirtokosnál történt. Volt a háznál egy fiatal suhancz, mint inas alkalmazva. Torkoskodását már néhányszor észrevették, mert a midőn az etelt feholdta, gyakran kapott be egyes izetes falatokat. A házi asszony pedig csak hamar észre vette, hogy az élezkamrából gyakran tűnnek el különféle csemegék. Nem tudta elképzelni, miként történhetik ez. Az ajtót mindig zárva tartotta, a kulcsot sohasem engedte át másnak, az ablakon pedig, mely ugyan szellőzés végett mindig nyitva állott vasrostély volt. Fölöttebb boszantó volt a drága kandirozott gyümölcsnek, csokoládénak, czukorféléknek és egyéb csemegének nap nap melletti fogyatkozása. Egyik napon megpillant egy majorbéli 5-6 éves parasztlut a mint a sövény alatt meghúzódva egy kandarozott körtén rági-csal. Kérdőre vonja őt és addig faggatja, míg ez kivallja, hogy Miskától kaptn. A dolog nem állott ugyan egészen úgy, mert a Miskz tulajdonképpen a parasztlut, ki igen vézna és kissejű volt, arra használta föl, hogy besegítvén az élezkamra ablakának rácsozatán, azt szállító, aki azétán közreműködéséért némi jutalomban részesült. Miska inas természetesen nyomban elcsapatott.

* **Sz. Nagy Károly zeneakadémiája** e hó 11-én nyílt meg, mit azzal adunk közzé, hogy addig folyvást tartanak a beiratások.

* **A bihari ezredéves emlékoszlop leleplezése.** Biharon, mint már röviden jelentettük fényes, hazafias ünnepséggel leleplezték le Magyarorszag ezeréves fennállásának emlékére a község mellett fekvő Mészáros Földvár közepén felállított emlékoszlopot. A közel négy méter magas, faragott homokkőből egybeillesztett gula csucsán kiterjesztett szárnyu turulmadár áll, csőrében görbe aranyos fringióval, melyet gróf Croy Chanel földbirtokos ajándékozott. A felavatáson Illés Balint mondott hatásos alkalmi beszédet, történelmi vonatkozással; egyetértésre, bazafiságra, buzdítva a nagy számban megjelent közönséget. Pérczy Lajos szavalt el erre Illés Balint alkalmi ódáját, a mely hatást keltett költemény aefejező részé igy hangzik:

S a nemzet el! Szívében újra kelve Vagy és remény, az ősi szent jogért ... Hon és szabadság lángoló szerelmé, A régi hittel újra visszatért ... Villámcsapás oly népet sohse ver le,

Mely áldozik szabadságért honért! ... Ki hizelegve hajlong kényurának: Az, a ki meghalt... s soha fel nem támad. Oh nemzetem! egy ezredéves multat Jelöl az emlékoszlop élteden! Dicső elődöd nem hiába hulltak, Tied most egy önézertes jelen! Nem a jelen! hisz még el sem simultak Hullámid, a háborgó tengeren... Egy szebb jövőd, csillagodba írva! Nemzetem, csak várj! Kel a hajnal pirja!

Pérczy szavaltat a dalkör szép eneké követte, mely után átadták az emlékoszlobot gondozas veget Szunyogh Péter alispánnak. Délben banquet volt, melyen nagy számban vettek részt s ettették Bihar község közönségét, melynek érdeme a szobor felállítás. A hazafias ünnepet este táncmulatság zárta be.

* **Köszönetnyilvánítás.** A debreczeni nyomdász-egylet jubileuma alkalmából a következő felüfuzet-ek, illetve adományok folytak be: Szab. kir. Debreczen város képviselő testülete 500 frt, Csokonai-nyomda és kiadó részvénytársaság 20 frt, mélt. dr. Wolfka Nándor vál. püspök-plébános 10 frt, Bródi Henrik trvszéki irodavezető ur gyűjtése 7 frt, István gőzmalom társ. 5 frt, debreczeni Zion betegsegély-egylet 5 frt, Debreczeni Ipar és Kereskedelmi Bank igazgatósága 5 frt, Debreczeni Iparos Kör 5 frt, Debreczeni Pinczer-Egylet 5 frt, Közgazdasági Bank r. t. 5 frt, Fireczák Gyula munkácsi püspök 5 frt, Debreczeni Önálló Munkás Betegsegélyző egylet 1 drb 10 koronás arany, nt. Balogh Ferencz theol. tanár, püspökhelyettes 3 frt, ifj. Schwarz Vilmos (börkereskedő) 3 frt, N. N. 2 frt, Komlóssy Dezső 3 frt, Kenderessy Lajos 2 frt, Miskolci Nyomdász Önképző-kör 2 frt, Kovács Lajos tan. kép. igazgató 2 frt, Németh András (vendéglős) 2 frt, Varga Lajos (kereskedő) 2 frt, Turai Farkas 2 frt, Doszpoly János 2 frt, Kapros Sámuel 2 frt, Ács Ifjuság Dalköre 2 frt, dr. Bakonyi Samu 2 frt, Müller Testvérek 2 frt, Moiret F. Ödön (Bpe-t) 2 frt, Goldzicher Géza (Budapest) 2 frt, Davidházy Kálmán 2 frt, Lichtblau Albert 1 frt, Kobida Sándor (Nyiregyháza, betűszedő) 1 frt, Undi Domonkos (Nagy-Bánya, betűszedő) 1 frt, Nagy Ida k. a. 1 frt, N. N. 1 frt 05 kr, Juszthy József 1 frt, id. Fazekas Gábor (H.-Böszörmény) 1 frt, Török Imréné 1 frt, Schaf Janos 1 frt, Jancsó Lajosné 1 frt, Rothauer Miksa 1 frt, Szabó József (betűszedő) 1 frt, Vesszősi József 1 frt, László Albert (könyvkereskedő) 1 frt, Donogán István (Kunz J. és Tsa cég) 1 frt, Szabó Miklós (betűszedő) 50 kr. Összesen 425 frt 55 kr és 1 drb 10 koronás arany. — Összes bevétel 633 frt 55 kr, összes kiadás 780 frt 74 kr, hiány 147 frt 19 kr. — Fogadják a nemesszivű adakozók és azonkívül nt. Sass Béla akad igazgató ur a kollégiumba való elszállásolhatás mezegeéseért, tek. Soós Lajos főisk. háznagy ur a kollégiumban szükségelt gyors intézkedések megtételeért, tek. Roncsik Lajos városi tanácsnok ur az ágyneműek átengedése és díjtalan elszállításaért, mélt. és főt. dr. Wolfka Nándor vál. püspök-plébános ur és mindazok kik a városi képviselőtestület közgyűlésen kerelmünket pártolni, — nemkülönb az Iparos-kör, Iparos ifjusági egylet, Kőműves ifjusági egylet, Önálló Munkások betegsegélyző és temetk. egylet igazgatósági tagjai, Pinczer egylet, Önkéntes tüzoltó egylet és főparancsnokai tek. Szikszay Gyula ur s mindazok, kik az »Ebredés« dalkör imponans fogadtatásán megjeleni szivesek voltak s megjelenésükkel ünnepélyünk fényét emelték, — végül a Debreczeni Munkás Dalegylet tagjai, kik az »Ebredés« dalkört oly kollegális szeretettel vették körül, mely páratlan a maga nemében s az egész ügyet szívükön viselő debreczeni hírlapiró urak egyletünk nevében hálás köszönetünket. — Debreczen, 1897. szeptember 1. — Heller József elnök, Török Ferencz pénztárnok, Horovitz Zsigmond ellenőr, Szabó Károly jegyző.

x **Nevelőnek ajánlkozik** polgár családhoz egy theologus — lakasért.

x **A »Balaton«** kávéházat annak törekvő tulajdonosa Glück Leopold kávé egészen ujjonnan átalakította s azt holnap egy elsőren-

Mely áldozik szabadságért honért! ... Ki hizelegve hajlong kényurának: Az, a ki meghalt... s soha fel nem támad. Oh nemzetem! egy ezredéves multat Jelöl az emlékoszlop élteden! Dicső elődöd nem hiába hulltak, Tied most egy önézertes jelen! Nem a jelen! hisz még el sem simultak Hullámid, a háborgó tengeren... Egy szebb jövőd, csillagodba írva! Nemzetem, csak várj! Kel a hajnal pirja!

Pérczy szavaltat a dalkör szép eneké követte, mely után átadták az emlékoszlobot gondozas veget Szunyogh Péter alispánnak. Délben banquet volt, melyen nagy számban vettek részt s ettették Bihar község közönségét, melynek érdeme a szobor felállítás. A hazafias ünnepet este táncmulatság zárta be.

* **Köszönetnyilvánítás.** A debreczeni nyomdász-egylet jubileuma alkalmából a következő felüfuzet-ek, illetve adományok folytak be: Szab. kir. Debreczen város képviselő testülete 500 frt, Csokonai-nyomda és kiadó részvénytársaság 20 frt, mélt. dr. Wolfka Nándor vál. püspök-plébános 10 frt, Bródi Henrik trvszéki irodavezető ur gyűjtése 7 frt, István gőzmalom társ. 5 frt, debreczeni Zion betegsegély-egylet 5 frt, Debreczeni Ipar és Kereskedelmi Bank igazgatósága 5 frt, Debreczeni Iparos Kör 5 frt, Debreczeni Pinczer-Egylet 5 frt, Közgazdasági Bank r. t. 5 frt, Fireczák Gyula munkácsi püspök 5 frt, Debreczeni Önálló Munkás Betegsegélyző egylet 1 drb 10 koronás arany, nt. Balogh Ferencz theol. tanár, püspökhelyettes 3 frt, ifj. Schwarz Vilmos (börkereskedő) 3 frt, N. N. 2 frt, Komlóssy Dezső 3 frt, Kenderessy Lajos 2 frt, Miskolci Nyomdász Önképző-kör 2 frt, Kovács Lajos tan. kép. igazgató 2 frt, Németh András (vendéglős) 2 frt, Varga Lajos (kereskedő) 2 frt, Turai Farkas 2 frt, Doszpoly János 2 frt, Kapros Sámuel 2 frt, Ács Ifjuság Dalköre 2 frt, dr. Bakonyi Samu 2 frt, Müller Testvérek 2 frt, Moiret F. Ödön (Bpe-t) 2 frt, Goldzicher Géza (Budapest) 2 frt, Davidházy Kálmán 2 frt, Lichtblau Albert 1 frt, Kobida Sándor (Nyiregyháza, betűszedő) 1 frt, Undi Domonkos (Nagy-Bánya, betűszedő) 1 frt, Nagy Ida k. a. 1 frt, N. N. 1 frt 05 kr, Juszthy József 1 frt, id. Fazekas Gábor (H.-Böszörmény) 1 frt, Török Imréné 1 frt, Schaf Janos 1 frt, Jancsó Lajosné 1 frt, Rothauer Miksa 1 frt, Szabó József (betűszedő) 1 frt, Vesszősi József 1 frt, László Albert (könyvkereskedő) 1 frt, Donogán István (Kunz J. és Tsa cég) 1 frt, Szabó Miklós (betűszedő) 50 kr. Összesen 425 frt 55 kr és 1 drb 10 koronás arany. — Összes bevétel 633 frt 55 kr, összes kiadás 780 frt 74 kr, hiány 147 frt 19 kr. — Fogadják a nemesszivű adakozók és azonkívül nt. Sass Béla akad igazgató ur a kollégiumba való elszállásolhatás mezegeéseért, tek. Soós Lajos főisk. háznagy ur a kollégiumban szükségelt gyors intézkedések megtételeért, tek. Roncsik Lajos városi tanácsnok ur az ágyneműek átengedése és díjtalan elszállításaért, mélt. és főt. dr. Wolfka Nándor vál. püspök-plébános ur és mindazok kik a városi képviselőtestület közgyűlésen kerelmünket pártolni, — nemkülönb az Iparos-kör, Iparos ifjusági egylet, Kőműves ifjusági egylet, Önálló Munkások betegsegélyző és temetk. egylet igazgatósági tagjai, Pinczer egylet, Önkéntes tüzoltó egylet és főparancsnokai tek. Szikszay Gyula ur s mindazok, kik az »Ebredés« dalkör imponans fogadtatásán megjeleni szivesek voltak s megjelenésükkel ünnepélyünk fényét emelték, — végül a Debreczeni Munkás Dalegylet tagjai, kik az »Ebredés« dalkört oly kollegális szeretettel vették körül, mely páratlan a maga nemében s az egész ügyet szívükön viselő debreczeni hírlapiró urak egyletünk nevében hálás köszönetünket. — Debreczen, 1897. szeptember 1. — Heller József elnök, Török Ferencz pénztárnok, Horovitz Zsigmond ellenőr, Szabó Károly jegyző.

x **Nevelőnek ajánlkozik** polgár családhoz egy theologus — lakasért.

x **A »Balaton«** kávéházat annak törekvő tulajdonosa Glück Leopold kávé egészen ujjonnan átalakította s azt holnap egy elsőren-

dü zenekar közreműködése mellett megnyitja. A kávéház czimtekintetében el-örangu és oly csinosan berendezve a fiatalok kedvencz találkozó helyévé válik.

A rab lengyel békülése.

Debreczen, szept 3.

A csár tegnap este Varsóba érkezett. És megörült az, amire még három négy esztendővel ezelőtt is, gondolni sem mert volna valaki: a lengyelek a fehért cárt lelkesedéssel, örömmel üdvözölték városukban. Ez a fogadtatás hatása annak a méltányos és humanus politikának, melyet III. Sándor csár eléledésével II. Miklósz Lengyel országgal szemben. Nem lehetetlen, hogy a fogadtatás után az orosz és a lengyel nép ki fog békülni s az egyonsanyargatott, láncravert Lengyelország felszabadul ama borzasztó nyomás alól, melyet az orosz kormányok gyakoroltak rá.

Varsóból jelentik: Az egész lengyel sajtó ünnepi cikkekben üdvözi a csárt, a mely cikkek Orosz Lengyelországnak a csári birodalommal való kibékülés mellett nyilatkoznak. Legfontosabb e tekintetben a Kraj című lap cikke a mely valóságos programot tartalmaz.

A Kraj czimű lengyel ujság a következőket írja:

»Mint bajdában, úgy most is ragaszkodunk hazai földünkhöz, népünkhöz, nyelvünkhöz és hitünkhöz. Hiszszük, hogy az olyan nemzet, amelynek ezredéves civilizációja és magas kulturája van, amely az irodalom és művészet terén a legrégebbi nemzetekkel versenyez, amely lépten-nyomon igazolja, hogy létjogosultsága nincs az elévülésnek alávetve, — az olyan nemzet nem vesztethet el. Programmunk nem tér el a valóságtól, az elettől, teljesen reális az, végtelemül szerény, de egyúttal sokkal könnyebben megvalósítható.

A program kerete a következő:

Elismerése a nemzeti etnografiai és kulturális sajátosságának és az ebből kifolyó kérdéseknek, — egyenjogúsítása a lengyeleknek a birodalom többi alattvalóival; — megadása azoknak az intézményeknek, a melyekkel a belső kormányzóságok bírnak. — Részükről pedig:

Loyalitás az uralkodó s a kormány iránt
őszinte elismerése az állami egységnek és lelkiismeretes teljesítése az állami köteleességeknek.

A munkácsi vár botránya.

A magyar kormányok bünös könnyelműségének és hazafiatlan mulasztásának egy valóban botrányos példájáról ad hírt az E—s.

A dolog most került napnyre, hogy Zrínyi Ilona sásfészket, a munkácsi várat, az igazságügyminiszterium, megszüntetvén az ott levő fegyházat, átadta a pénzügyminiszteriumnak, illetőleg a beregszászi pénzügyigazgatóságának.

Ekkor ugyanis kiderült az a hallatlan mulasztás, hogy Munkács vára még mindig a közös katonai kincstár nevére van bekebelezve. A munkácsi várat tudvalegőleg 1848 után mikor a vár osztrák kézre került, a császári katonaság megszállotta és mint hadizsákmányt felügyelte. Így jutott a vár a katonai kincstár kezébe.

Mint ílyet 1854-ben ő felsége egyenes parancsára fegyintezeti czélakra adták át. De a vár és tartozékai, noha sok es terjedelmes tartozéka van, még a mai napig is a császári és katonai kincstár, mint az egyedüli jogos tulajdonos és nem magyar kincstár nevére van bekebelezve, amhárr magyar részről a jogos birtoklás már 1867 óta tart s azt megelőzőleg tizenket évig fegyház volt a vár.

De mindez, szigoruan véve, nem sokat változtat a dolgon, ha a birtoklók erthetetlen nemörömdéssel elmulasztották tulajdonjogukat akképpen érvényesíteni, hogy az átíratást kieszközöljék.

Eképp állván a dolog, megtörténhetik, hogy a pénzügyminiszterium, épp úgy mint az

igazságügy miniszterium, lerázni iparkodik nyakáról ezt a «nyügöt», mint tág lelki ismerettel nevezik a vár birtoklását, a mi jogos tulajdonunknak tartott vár felett, mint tulajdonképpen a cs. és kir. katonai kincstár birtoka felett, a cs. és kir. közös hadügyminiszter lehet hivatva rendelkezni. A vár sorsa ez esetben a király kegyelmétől fog függeni. Reményünk lehet ezenkívül, hogy a súlyos mulasztásokat, melyeket kormányaink elkövettek, ellensúlyozni fogja egyrészt az 1867 óta történt jogos birtoklása a magyar kincstárnak, másrészt a birtokbavételnek az a módja melylyel a várat a cs. és kir. katonai kincstár annak idején megszerezte.

A király jóakarátának részünkre való fordulását megkönnyíti az a körülmény, hogy a vár, mint azt Károly Lajos főherceg egy időben kinyilatkoztatta, katonai czélokra abszolue alkalmatlan és mint erősség is, egy óra leforgása alatt, minden offenzív ereje daczára is, a közel fekvő Gális hegyről tönkre tehető.

De mindenesetre szükséges, hogy kormányunk a szükséges lépéseket megtegye, hogy Zrínyi Ilona vára minden körülmények között véglegesen jogos tulajdonunkba kerüljön. Ezt, ha már minden egyéb iránt érzéketlen és elfásult is a magyar kormány, ami a hazafiság jellegét viseli magán, megkivánja a múlt és az ösök iránt való kegyelet.

IRODALOM

Vadászhit.

— Vadászhabonák könyve. —

Ahogy a mezőkből szántóföld válik, a hogy a lecsapolt nádasban a csolnak helyét elfoglalja az éke, a pákászat az arató, úgy fog a vadászat czéljaira alkalmas terület minden olyan részén az országnak, ahol a kultúra elszedi az őstermeszet elől a földelgozható anyagot.

Nem is olyan régen általános szokás volt a vadászat, a puskát ott lógott minden ház falán és a magyar szobák disze volt a fegyvertartó. A serdült gyerekek, ha már rá lehetett bizoni a fegyvert, vakácziós korában már vad után járta a határt, a ház asszonya, ha nem vadászott is, de versenyt lőtt czélba az urakkal.

Tagadhatatlanul férfias és szép mesterség ez, testedző és tanítója a léleknek. A vadászt a mező, az erdő, a sással benőtt titkos ingoványok, a vad élete megfigyelvé teszik és benső mely filozófiára tanítják, amely a természetben keresi az istent és megtalálja az ő nyilvánulásában. Ma már a fogy a számuk s lesz idő, mikor a vadkan ép úgy kispusztul, mint az ősbölyen.

A városok vadászai inkább egészségi szempontból járnak-kelnek a mezőkön s ambíciójukat teljesen kielégíti egy vagy két nyul, nagy terület-k urai pedig vadmészarlássá változtatták a vadászatot, ahol az esendő vadak ezreire schlussokat kötnek a bécsi vadkereskedővel. Így folytatkozik a régi vadász mesterség puskas gardája, akik előtt a vadászat nemcsak sport volt és férfias szenvedély, hanem bizonyos mértékig tudomány, amely az állatok fajanak megismerésen kezdődve, természet-buvarrá fejlesztette az embereit.

Ennek az apránként tűnő mesterségnek egyik érdekes rajzolója, Lakatos Károly szerény író, aki ismét egy szép könyvvel lepte meg a vadászvilágot. Megírta a magyar vadászhabonák és hiedelmek kultuszát egy jókora kötetben, amelyben annyi érdekes adat és annyi anyag van, hogy valamely tárczairól egy évig megélne belőle. A régi babonákon kezd, azokon, a melyekből mindenki ismer egyet-kettőt, ha valaha vadászott. Az őregek régi hiedelmek ezek, azok a jelenségek, amelyekből a vadász a nap szerencsésjét vagy eredménytelenségét jósolja. S mindentel furcsábbnál furcsább adat van itt olyan, a mi soha megírva nem volt eddig s a melyek e főjegyzések nélkül elenyésztek volna az emlékezetben. Ha valakinek kedve tartja újra átírni Polyi Arnold Magyar Mithológiáját, ebben a könyvrészben sok olyan dolgot talál,

amit a népszokások és néphit érdekes emlékei közé fölvehet.

A könyv többi része nemcsak a vadász-mesterre nézve bir érdekel. Aki szereti kutatni a hatodik érzéket, a negyedik dimenziót, a rejtélyes és ismeretlen mystikumot, az kedvvel lapozgatja. A vadászélettel összeköttetésben álló sugalmak, az a'őszuggeszcző, az állati delejesség csinálta rejtélyes történetek, amelyek érdemelnek annyi híveit, mint akár-melyik a Flammarión által gyűjtöttekből. A spiritizmusnak tág tere nyílik a mezők éjszakaijának mély csöndjében, amidőn a légen át ismeretlen suhanások hangjai hallatszanak, avagy a zugó erdő vén fái között, amelyek korhadat belseje láthatatlan szellemnek látszik világítani. Egy egész sor ilyen titokkal teljes történetet mond el Lakatos a könyvben érdekesen s azzal a szenvedélyvel, amely őt a tárgyhoz fűzi. Kétségtelen, hogy mindezt ősszeszedte és kiadta, becses dolgot művelt, a melyért hálfával tartozhatnak nemcsak a vadászirodalom kedvelői, hanem azok is, akikbe még nem ütött bele a mindent tagadó szkeptizizmus, hanem keresik az életben előforduló természetfölötti rejtelmek nyitját. Bárha nem is találják.

Hosszu kritikát, miként a sörényes német csinálni nem tudok. Úgy vagyok a könyvvel, hogy vagy tetszik, vagy nem. Ha nem tetszik, mondhatja arra az egész világ, hogy jó, meg nagyszerű, nekem ugyan hiába mondja. Nem tudom áhítatos csöndben és mély lelkesedéssel hallgatni a filharmonikusok zeneestéjét, mikor nálam a hangok költészetében első helyen áll a hangok alkonnyatában a furulyaszó vagy a nagy harang bugása napfényes ünnep-délelőtökön. Ellenben ami tetszik, tetszik akkor is, ha az egész világnak nem tetszik — hiszen csak egyszer él az ember s e rövid idő alatt miért ne azt szeressem, ami nekem tetszik. Epp azért az e fajta irodalmárkodást, amilyent természetismerő tudással és sok képességgel Lakatos is művel, aránytalanul magasabbra helyezem, mint ama bizonyos regényeket a hanyagul ide-oda dülöngelő grófokkal az idegesen lépdelő csipkekendőkkel és azon urakkal, akik folyton a borbélytól jönnek és több pomádé van a bajuszukon, mint fagygy a margaringyárban. Azokban lehet művészet, a lélek azonban emebben van és minden könyv, amely a természet tel foglalkozik azonnal a biblia után említendő, mert a legfelsőbb erő megismerésére vezet.

Ajánlom is a Lakatos könyvét mindenkinek, aki jobb szereti az avarral fedett gyalogósvényt, mint a czifra aszfaltot, mert ez a könyv, a nélkül, hogy akarna, az erdőket illatát és a mezők sarjuzagát hozza el az olvasói-

Ebből a kitünő könyvből lapunk legközelebbi számában mutatványt közlünk. A könyv külföldben »Vadászhit« czim alatt kapható Szegeden Engel Lajos könyvkiadónál.

KÖZGAZDASÁG.

Lehet-e védekezni a sertésvész ellen.

— A »Debreczen« eredeti közleménye. —

A sertésvész sajnos ma már annyira ősmert betegség, hogy annak tüneteiről, lefolyásáról s az általa okozott nagymérvű károkról beszélni, vagy iryi felesleges. Alig van az országnak vidéke hol e betegség ne lépett volna fel pusztítólag s a hol eddig nem mutatkozott, ott bizonyára az idén szedi áldozatát. Nem is az a kérdés ma már hogy melyek e betegség tünetei, hanem egyedül az: lehet-e ellene védekezni, nem találhat-e még fel valamely módot vagy eljárást, a melynek segítségével a sertés átomány megovható voln e pusztító betegséggel szemben.

Sajnos e kérdésre határozottan kedvező feleletet még nem lehet adni, de minden esetre meg van a remény arra okzva, hogy e öbbitőbb fedeznek fel valamely eljárást, valószínűleg oltási módot, melynek segítségével a sertés-eket a pusztító betegséggel szemben meglehet védeni. Ig n sokan foglalkoznak e

kérdés tanulmányozásával, s az eddigi kísérletek eredményéből méltán lehet következtetni, hogy kísérletek előbb utóbb sikerre vezetnek.

Földművelésügyi miniszterünk Darányi Ignác rendelkezése máris számos helyen végeztetnek az országban oltó anyaggal kísérletek; valóban érdeklődéssel várhatjuk e kísérletek eredményét, amelyek ha talán nem is lesznek teljesen kedvezők, de valószínűleg megfogják mutatni, hogy melyik oltó anyag az a melyet főkéletesbíve haszonnal lehet alkalmazni. Kísérletezésre leginkább a magyar Preisz féle és olasz Peruncsiató féle oltó anyag használják. Korai volna ma még akár az egyik akár a másik oltó anyagról bíralatot mondani, mégis úgy látszik, hogy az olasz Peruncsiató féle oltó anyag bizonyos védelmet már is nyújt, a mennyiben a vele beoltott, s azután természetes fertőzésnek kitett sertések csekélyebb számban betegünek meg, ezeknél is a betegség könnyebb lefolyású, elhullás nincs is, vagy csakélyebb perzent, a mi arra enged következtetni, hogy a baj ellen előbb utóbb csakugyan lehetséges lesz oltás által védekezni.

Addig is azonban szigorú elkülönítés, a ragályozó anyag behurcolásának meggátolása által igyekezzünk a baj ellen védekezni. Kerüljük nyajunkkal még az olyan területet is a hol más sertések járnak, az ujonnan vásárolt és teljesen egészségesnek látszó sertéseket legalább 3 hétig elkülönítve tartjuk, ha pedig a betegség már nyajunkba is beütött, úgy legkevesebb kárral szabadulunk meg ha az egész nyajat értékesítjük. Ha pedig ezt tenni nem akarjuk úgy a még egészségeseket választjuk ki a betegek közül s hajtsuk más területre, s esetleg kísértsük meg a Peruncsiató-féle védő oltást, a melylyel ha nem is kerüljük el teljesen a vrszteséget, de lényegesen csökkentjük azt, amennyiben nem valószínű hogy a beoltottak közül 20-25%-nél több hulljon el. Ennyire azonban bátran számíthatunk, annyi val is inkább mert tényleg 10-14 nap szükségeltetik míg az immunitás az oltás után beáll.

CSARNOK.

A jövő reménye.

(Életkép a szabadságharc idejéből.)

Irtá: **Somodi József.** 8.

— Bylandt-Reidt gr., (volt hadügyminiszter) ma tüzér százados és üteg parancsnok 1849-ben, s vele Windischgrätz herceg, (emlékúrtában) szabadságharcunk egyik kiváló fénypontjáró, a dicsőséges szolnoki ütközetről ésként nyilatkozott:

„Sohasem hittem volna, hogy az ellenség ujoncz és nemzetőrökből összeszedett tömegei Öttinger és Karger tábornokok harcedzett serezeinek ellentállni képesek lehessenek.*) Hanem a honvédek nemcsak ellentállottak, de a vitéz két osztrák tábornok seregét keményen meg is verte:

... Európa történelme nem mutat fel olyan hadjáratot, melyben a küzdők Bylandt-Reidt gr. és Windischgrätz herceg elismerését jobban megérdemelték volna, mint a dicső, halhatatlan magyar honvédek.

Csendes éj borult a küzdőkre. Barát és ellenség olyan szép egyetértésben alussza a csaták zaját. Nincs többé szívökben gyűlölet egymás iránt...

... A halál olyan jó béke angyal.

— Az iszonyú harc küzdelmeire, a vérfürdőre — mintegy engesztelésül — a fölkelő nap fénysugarat lövelt... A hősök temetetlen sírja fölött dalos madár zeng elatódalt. A kicsi fűszál is ingadozva meghajlik, mintha elismerését, bámulatát akarná kifejezni a honvédek vitézsége fölött.

*) A »Vas. Ujs.« 1891 évi 9-ik számából.

A kik a tegnapi csatában részt vettek, csaknem mindnyájan együtt vannak. Tiszt és közlegény egyaránt a kivívott diadal nagyszerű harci eseményével foglalkozik. — S minden ajakról, minden szívből — magasztalólag — csak egy név hangzik:

»Kunhalmi Andor!«

— Uraim! — szól a fővezér a körülötte összegyűlt nagyobb és kisebb tisztetekhez s a honvédekhez — engedjék meg, hogy -- a baza nevében — egyenként és összesen köszönetemet nyilvánítsam önöknek s vitéz honvédeknek, a tegnapi rendkívül dicső győzelemért. Úgyünk szent, igazságos. Hiszem, hogy ennek tudata lelkesítette Önöket is, ennek köszönhetjük, hogy oly nagyszámu ellenségén fényes győzedelmet nyertünk. Azonban senki sem tagadhatja közülünk, hogy e diadal legnagyobb részben vitéz bajtársunknak, Kunhalmi Andor őrmesternek köszönhetjük... Uraim! Nekem jutott a szerencse — a kormányzó ur megbízásából, — hogy Kunhalmi Andor urat, rendkívüli hősiességéért, a becsület rend nagy szalagjával s ez érdemkereszttel ünnepélyesen földiszítem, mint századának kapitányát, amit ezennel örömmel is teljesítek. Kívánják azért velem együtt:

— Eljen Kunhalmi Andor kapitány!

— Eljen! Eljen! — zúgnak a hős honvédek mindnyájan egy szívből-leléekkel.

A becsületes csizmadia mester, munkájáról pillanatra feltekintve: sugárzó arczzal kérdi:

— Asszony! Hallottad-e a sok örvendetes hírt:

— Van nekem elég dolgom a háznál. Nem érek én rá mende-monda után szaladgálni. A sok sütés, főzés, mosás a legényekre, magunkra, meg a kis Tamáskára. — Bizony csoda, hogy kibírom.

— Édes felcségem! Talán csak nem akarsz panaszkodni? Hiszen tudod, hogy — a mikor csak lehet — én is segítek neked. Pedig hát — köztünk legyen mondva — Nyirő Péter komám uramnak, a borbélynak a felesége sokszor kinevetett már, hogy én csak olyan »nyám-nyám« ember vagyok. A mit te parancsolsz, azt mind magteszem. Sőt — hogy bosszantsan — még azt is rám fogta, hogy kis fiunknak is én mosom ki mindig a pelenkáját. Hogy vágnék el az éles nyelvéből egy darabot a dikicsémmel.

— Azt mondta?!... No hiszen, csak szemem elé kerüljön! Majd adok én néki, — hogy téged szerelmes férjem, még azzal ingerel, hogy...

— Hadd el. Majd utól éri végzete.

S mintha a feleség koma asszonyának mind a két szemét ki akarta volna kapni e rágalomért: jobb kezével a borbély háza fele fenyegetett. Aztán férje mellé simulva hizelgően mondja:

— Aldott jó uram! Bizony nincs is nálad a földön jobb ember. — De lásd a sok dolog miatt náha kifakadok.

— Elég nem jól teszed.

Folyt. köv.

Az általam leggondosabban összeállított, tekintélyes orvosok általi ajánlott és jónak talált vegytisztá

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-táramban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecské minden üveggel ingyen adatik

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszertárára.
DEBRECZENBEN, (Tisza-palota.)

Alapított 1865-ben.

A legjobb új és átjásztott

Zongorák, pianók

és
harmóniumok

legolcsóbban kaphatók tökéletes jótállás mellett

HECKENAST GUSZTÁV

hirnves zongora eladási és kölcsönző intézetében
BUDAPEST, IV. Kigyó-utca 7 sz.

Schiedmayer és fiai leghíresebb zongorák és Thuringia Organ C. egyé-
dülly képviselője. A világ legjobb és legolcsóbb harmóniumai.

— Árjegyzék ingyen. —

Csere ajánlat.

Óhajom 12 éves leányomat oly izraelita gyermek helyett cserébe adni, ki házitánitómnál a népiskolai tanulmányokat elvégezhetné, vagy pedig olyan helyébe, a ki az iskolákat már nem látogatja, hanem a német nyelvet elsajátítani akarja és a kinek a Tatra-füredék tözsomszedságában fekvő lakhelyemen a jó levegő, jót tenne. Szíves ajánlatokat kérek melőli b **Goldhammer Bernát** földbirtokos **Batizfalván** czim alatt.

Hirdetmény.

A vezetésem alatt álló országos tanítói árvaház fiu növendékei részére szükséges téli és nyári ruházat beszerzését versenytárgyalás útján biztosítani óhajtván, közhírré teszem, hogy a versenytárgyalás e hó 6-án d. e. 8 órakor fog az országos tanítói árvaház irodai helyiségében megtartatni. Mely időig a szerződési feltételek, valamint a készítenő ruhák mintái az intézet irodai helyiségében megtekinthetők s ugyan addig a szállításra vonatkozó zárt ajánlatok is 100 ft készpénz, vagy megfelelő érték-papírral, mint biztosítékkal alantírott kezeihez beadhatók.

Ajánlatok csak önálló szabó iparosoktól fogadhatók el.

Debreczen, 1897. szept. 1-én.

Kozma László

orsz. tan. árvaházi igazgató.

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

MOHAI

ÁGNES

FORRÁS

Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénavegyületu. — A bornak színét nem változtatja. — Természetes ízét kellemessé teszi.

a miért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer” előnyös szolgálatot tesz.

Ujabbban a homokos talajban termelt savanykás borokhoz kiváló előnyösnek bizonyult az Ágnes-forrás savanyuvize.

Ujabb orvosi bizonylatok az Ágnes-forrásról Mohán.

A mohai Ágnes-forrás vizét hosszú évek során át rendelem s jó szolgálatot tesz a gyomorhurut, a vékony belek hurutos állapota, hólyaghurut és torokhurut eseteiben.
Budapest, 1892. márczius hava. *Dr. Kéti Károly,*
ny. r. egyet. tanár.

Kötelességemnek tartom értesíteni, hogy a lefolyt kolera-járvány alatt mohai Ágnes-forrását kitűnő sikerrel rendeltem. A gyomor és bél működését rendkívül hathatósan támogatja, a nélkül, hogy mint a többi savanyuvizek nagy része korgást és hasmenést okozna. Örömmel konstatálhattam, hogy nemcsak a hazai, hanem a külföldi ásványvizek között is legelső helyen áll.
Budapest, 1892. november 17. *Dr. Glaser Marcel.*

A mohai Ágnes-forrás vizét, mint a természet által adott egyik megbecsülhellen kincsét, a legnagyobb mérvben szoktam orvosi gyakorlatomban betegeimnek ajánlani; a körjavulat, melyeknél ezen vizet adom, heveny és idült gyomorhurut, az eredmény minden esetben kielégítő.
Adja Isten, hogy a külföldi hasonczéla alkalmazott vizeket teljesen kiszorítsa hazánk ásványviz-forgalmából.
N.-Szalonta, 1892. október 20. *Dr. Deme Béla,*
járás és Bihann. t. b. főorvos.

A kolera-megbetegedés ellen präservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszer-tárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos
Körkép

Édeskuty L.

ca. 40 kiz. és
szerb kir. udv.
Ásványvis-
szállításnál.

BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

SZOTYORI NAGY KÁROLY

MAGÁN

ZENE-AKADÉMIAJA

DEBRECZEN, Teleki-utca 2175. sz. Telefon 230. sz.

Tanszakok: (az elemi oktatástól a legmagasabb művészi kiképezésig fiu és leány gyermekek s felnőttek számára)

Zongora, ének, hegedű, gordonka, orgona, zeneelmélet és kamarazene.

Tanárok: (Az orsz. magyar kir. zeneakadémiát végzett okleveles tanárok) Szotyori Nagy Károly igazgató zeneművész.

P. Nagy Zoltán tanár, Tóth Árpád tanár, Friedmann Samu tanár.

Felügyelő: Szotyori Nagy Károlyné Csilléry Gizella.

Oklatás: Az orsz. magyar kir. zeneakadémia tanterve alapján történik.

Tanfolyamok: Előkészítő osztály: (Zenei dedó 7—8 éves gyermekek számára.)

Alsó osztály: (Kezdők számára) Két évfolyam.

Középső osztály: (Haladók számára) Három évfolyam.

Kiművelési osztály: Három évfolyam.

Karének osztály: külön a növendékek és külön ur-hölgyek számára.

Egyes osztályokba a növendékek korlátozott számban vétetnek fel.

A tanórák a többi iskolák órához lesznek alkalmazva.

A szülők minden esetben értesítetnek gyermekeikről.

Beiratási díj, tandíj és egyebekről bővebben a tájékoztató szolgál.

Beiratások tartatnak d. e. 9-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

Az iskolai év szeptember 11-én nyitattik meg.

Felvilágosításokkal és tájékoztatóval szívesen szolgál az igazgató.

Debreczen, 1897. Augusztus hó.

Szotyori Nagy Károly,
igazgató.

Teleki-utca 2175. sz.

Telefon 230. sz.

Nyomatott Hoffman és Társa könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.